

Subject: Fw: Fiskodling i Älvkarleby!
From: Magnus Pamp <magnus@nedredalalven.se>
Date: 2025-09-17 05:05
To: Henrik Thomke <henrik.thk@gmail.com>

FYI

Skickat från [Outlook för Android](#)

Från: Björn O Karlsson <Bjorn.O.Karlsson@hig.se>
Skickat: tisdag, september 16, 2025 11:50:56 PM
Till: Lotta Heimersson <lotta@nedredalalven.se>; Magnus Pamp <magnus@nedredalalven.se>; Elias Regelin <elias@nedredalalven.se>; Johan Hedin <johan@nedredalalven.se>
Ämne: Fiskodling i Älvkarleby!

Hej!

Jag tackar för ett givande möte idag!

Jag är ordförande i kommunfullmäktige i Älvkarleby och har försökt sätta mig in i fiskodlingens regelverk och historia.

Min sammanfattning om fiskodlingen i Älvkarleby och domen om Lanforsen & Untra kraftverk från 1986 bifogas.

Om SLU lägger ned sin fiskodling finansierad av Lanfors-Untra fonden kommer utsättningen av lax att minska från 190 000/år till 130 000/år och utsättningen av öring från 55 000/år till 25 000/år.

Vattendomen från 1986, Lanforsen-Untra-fonden:

Domen från 1986 innebar att Stockholm Energi(Fortum) betalade 27,4 miljoner till

Fiskeristyrelsen&Kammarkollegiet för att inte ha laxtrappor i Lanforsen & Untra och för att "i all framtid" inte behöva göra miljöåtgärder!

Det framgår inte i domen om hur de fonderade 27,4 miljonerna skall användas!

Hälsningar

Björn Karlsson

Ordförande i fullmäktige

Tel: 070 371 30 10

— Attachments: —

Fiskodling_Vattendomar_20250916.docx	79,5 KB
Untra Lanforsen 1986,05,29 förlikning.pdf	126 KB

Dalälven: Fiskodling & Vattendomar

Tabellen nedan visar nuvarande odling av lax och öring för utsättning i Älvkarleby. SLU levererar all rom. Odlingen sker hos SLU i Brobacken, av Vattenfall på Västana-Älvkarleby och av Fortum i Ljusne.

När SLU lägger ned kommer utsättningen av lax att minska från 190 000/år till 130 000/år och utsättningen av öring från 55 000/år till 25 000/år.

Tabell 1. Årliga utsättningar av kompensationsodlad smolt i Dalälven sedan 1990-talet.

Art	Antal	Romleverantör	Odling	Finansiär
Lax	70 000	SLU	Västana	Vattenfall kraftbolag
Lax	60 000	SLU	Ljusne	Fortum kraftbolag
Lax	60 000	SLU	Brobacken, SLU	Lanforsen-Untra-fonden
Havsöring	30 000	SLU	Brobacken, SLU	Lanforsen-Untra-fonden
Havsöring	25 000	SLU	Brobacken, SLU	Fortum kraftbolag
Total summa	245 000			

Rad 1. Vattenfall har vattendomar 1993 & 1998 om att sätta ut 50 000 smolt för Älvkarleby, 10 000 för Söderfors och 10 000 för Näs. Totalt 70 000 laxar.

Rad 2&5. Fortum har Vattendom 1996 om att sätta ut 60 000 laxar och 25 000 havsöringar. Det kallas "Dalälvsavtalet" eller "Gråda domen".

Rad 3&4. Lanforsen-Untra-fonden. Domen från 1986 innebär att Stockholm Energi(Fortum) betalade 27,4 miljoner till Fiskeriverket för att inte ha laxtrappor i Lanforsen & Untra, domen bifogas.

Nu är pengarna i Lanfors-Untra-fonden slut och SLU meddelar att de upphör med denna odling och verksamheten i Älvkarleby. Odlingen enligt vattendomar på raderna 1,2 & 5 måste fortsätta. Det innebär att laxodlingen årligen minskar från 190 till 130 tusen och öringsodlingen minskar från 65 till 25 tusen. All rom kommer från SLU på Laxön, Älvkarleby. Det innebär att denna verksamhet måste fortsätta för att uppfylla kraven i vattendomarna(raderna 1,2,5). I praktiken innebär det att Vattenfall kommer att ta över framtagandet av fiskrom i Älvkarleby.

När SLU upphör med att odla öring & lax med finansiering från Lanforsen-Untra-fonden enligt rad 3 & rad 4 i tabellen ovan kommer utsättningen av lax att minska från 190 000 till 130 000 och utsättningen av öring från 65 000 till 25 000.

	2025	2027
Lax	190 000	130 000
Öring	65 000	25 000

Björn Karlsson
Ordförande i Älvkarleby Kommunfullmäktige.
bjorn.karlsson@pol.alvkarleby.se

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

Avd 5, Vattendomstolen

Stockholm Energi	
Vattenkraft AB	
Ank.	1998-02-01
Dnr	
Handläggare	
MHC-12.00ms	

DOM

1986-05-29

Stockholm

DVA 41

s 1 (3)

VA 135/73

Aktbil 12

VA 136/73

Aktbil 11

DOMSTOLEN

vattenrättsdomaren Ingvar Tengström, fastighetsrådet Otto von Unge
samt nämndemännen Ella-Britt Hanslöf, Uppsala, och Karl-Olof
Ohlsson, Skutskär

SÖKANDE i båda målen

Kammarkollegiet

Ombud: advokatfiskalen Gunnar Marcus, Kammarkollegiet, Advokat-
fiskalskontoret, Fack, 103 10 Stockholm

MOTPARTER

i målet VA 135/73 Stockholm Energi Produktion Aktiebolag

i målet VA 136/73 Lanforsens Kraftaktiebolag

Ombud för båda: stadsadvokaten Kurt Lundin, Stockholms Industri-
verksstyrelse, Box 19604, 104 32 Stockholm

SAKEN

fastställelse av förlikningsavtal i mål om nyprövning enligt
4 kap 5 § vattenlagen (1918:523) beträffande Untra (VA 135/73)
och Lanforsens (VA 136/73) kraftstationer i Dalälven inom Tierps
kommun

DOMSLUT

Vattendomstolen fastställer följande mellan parterna träffade
avtalBilaga 1.

Postadress

Box 510

101 26 Stockholm

Gatuadress

Gästrikegatan 12

Telefon

08 - 22 20 60

DHK

Parternas talan m m

I ansökningar, som inkommit till Södertörns tingsrätt, vattendomstolen, 27.12.1973 och som därefter i vissa hänseenden kompletterats, har kammarkollegiet påkallat nyprövning av Untra (VA 135/73) och Lanforsens (VA 136/73) kraftstationer och därvid yrkat åläggande för kraftverkens ägare att dels med hänsyn till den allmänna naturvården verkställa minimitappning vid kraftverken, dels utge fiskeavgifter enligt 2 kap 8 och 10 §§ vattenlagen (1918:523).

Efter stämning med stöd av 11 kap 61 § 2 st vattenlagen (1918:523) å AB Svarthålsforsen såsom dåvarande ägare till Untra kraftstation och å Lanforsens Kraftaktiebolag såsom ägare till Lanforsens kraftstation har bolagen ettvart för sitt vidkommande bestritt yrkandena.

Vartdera bolaget har å sin sida 1979 ingivit ansökning om befrielse från skyldighet att vid Untra kraftverk (VA 23/79) respektive Lanforsens kraftverk (VA 22/79) hålla laxtrappor.

Sedan vissa undersökningar företagits och underhandlingar förts mellan parterna har dessa i samtliga målen ingivit ett 30.5.1985 dagtecknat avtal samt hemställt att avtalet fastställes såsom förlikning i förevarande båda mål (nyprövningsmålen).

Det antecknas att vattendomstolen samtidigt med denna dom även meddelar dom i vartdera laxtrappemålet.

FULLFÖLJD SHÄNVISNING, se Bilaga 2

Vadeanmälan senast 1986-06-12

Vadeinlägga senast 1986-06-26

På vattendomstolens vägnar:

Ingvar Tengström
Ingvar Tengström

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avd 5, Vattendomstolen
Kopierat avseende
med original.

2-2 Huvudstyret

Mellan kammarkollegiet på ena sidan och Stockholm Energi Produktion AB samt Lanforsens Kraftaktiebolag (bolagen), på andra sidan, träffas följande

A V T A L

1. Bolagen förbindär sig att till fiskeristyrelsen och kammarkollegiet i ett för allt betala i fiskeavgifter för Untra och Lanforsens kraftstationer 27,4 Mkr.

Beloppet ersätter alla för kraftverken gällande förpliktelser att erlägga avgifter och utföra åtgärder för såväl gången tid som för all framtid.

2. Mot erhållande av ersättningen i punkt 1. medger kammarkollegiet bolagens yrkanden i målen nr VA 22/79 och VA 23/79, vid Stockholms tingsrätt, vattendomstolen, om befrielse dels från hållande av laxtrappor vid Untra och Lanforsens kraftstationer dels att framsläppa vatten för driften av trapporna. Nu befintliga laxtrappor är för Lanforsens del en trappa vid kraftverket och en trappa vid den s k högra dammen. För Untras del finns en laxtrappa vid kraftverket och en vid Storgysinge reglerdamm.
3. Den i punkt 1. avtalade ersättningen innebär även full gottgörelse för kollegiets yrkanden i målen VA 135-136/1973, vid Stockholms tingsrätt, vattendomstolen, rörande nyprövning enligt 4 kap 8 § vattenlagen (1918:523) för Untra och Lanforsens kraftstationer.
4. Ersättningen omfattar vidare såvitt gäller det allmänna fisket även en eventuell framtida utbyggnad av Untra kraftverk med ytterligare ett aggregat för cirka $300 \text{ m}^3/\text{s}$. Motsvarande gäller eventuell ökning av utbyggnadsvattenföringen vid Lanforsen från nuvarande $540 \text{ m}^3/\text{s}$ till cirka $650 \text{ m}^3/\text{s}$.

5. Kammarkollegiet återkallar sina yrkanden i målen VA 135-136/1973, vid Stockholms tingsrätt, vattendomstolen, om minimitappning av naturvårdsskäl.

6. Av beloppet i punkt 1. har 2,4 Mkr betalats à conto till fiskeristyrelsen avseende gången tid.

Återstoden d.v.s. 25 Mkr skall inbetalas som ett engångsbelopp till Kammarkollegiets fondbyrå vid undertecknandet av detta avtal, dock senast den 17 juni 1985.

Skер betalning efter den 17 juni 1985 utgår jämväl ränta enligt räntelagen till dess full betalning sker.

Kontrahenterna är överens om att avtalet skall ingivas till Vattendomstolen för fastställelse.

Stockholm den 30 maj 1985

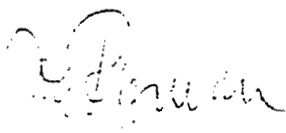
Kammarkollegiet

Stockholm Energi Produktion AB

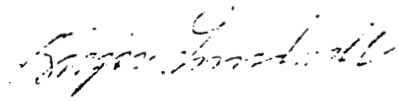
Lanforsens Kraft-
aktiebolag

Gunnar Marcus

J-E Ryman

Birger Lundwall